

disse Lønninger. Det skulde interessere mig at høre, om han forstaar Anordningen af 1814 saaledes, at han paa dette Omraade er berettiget til efter Omstændighederne efter sit Skjøn snart at forhøje Reguleringsforholdene ved Skolelærertaldene udover den bestaaende Retstilstand, og snart ogsaa efter Omstændighederne at nedsætte dem. Men selv om altsaa den ærebe Minister tillægger sig en saadan Kompetence, er det vist, at Kommunerne ikke ere raadige derover, ikke ere i Stand til at nedsætte de Lønninger, som ere givne i Genhold til Anordningen af 1814. Heldt anderledes tror jeg imidlertid det forholder sig med de Tillæg, som Kommunerne give i Kraft af deres kommunale Kompetence. Jeg ser ikke rettere, end at et saadant Tillæg, som Kommunerne have givet for et Aar eller flere eller for en Skolelærers Livstid osv., maa Kommunalbestyrelsen være berettiget til, naar den finder, at Omstændighederne tale derfor, at tage tilbage igjen. Det er Noget, som jeg tror ogsaa vil faae en ikke ringe Betydning for den Reform, som den nuværende Kirkeminister har gennemført her i Landet. Der er ikke saa faa Tilfælde, hvor det er Kommunerne, der mere eller mindre frivilligt under Paavirkning af den ærebe Kirkeministers Agitation i den Retning have forhøjet deres Læreres Lønninger, og i disse Tilfælde, hvor altsaa Tillægene ere kommunale, ser jeg ikke rettere end, at Kommunerne maa have Kompetence til ogsaa efter Omstændighederne at tage dette Tillæg tilbage. I de andre Tilfælde derimod — hvis den ærebe Kirkeminister faar Ret ved Domstolene i sin Opfattelse af Anordningen af 1814 — hvor Kirkeministeren ikke har kunnet faae Kommunerne til at gjøre Gaan, og hvor han altsaa selv har gjort det Gavnlige for Skolelærerne, nemlig har forhøjet deres Lønninger, maa der efter Kirkeministerens Standpunkt derved være skabt Noget, som er uafhængigt af Kommunerne for Fremtiden, en legal Ordning, der er lige saa bindende og i samme Grad retlig, som den Ordning, der blev skabt, første Gang Anordningen af 1814 blev gennemført. Jeg tror ogsaa, at det vil vise sig, at der ved de Forbedringer, der ere skabte i disse Forhold omkring i Landet, kan blive Anledning til en stor Mængde tvivlsomme Retsspørgsmaal i Fremtiden. — Jeg vender nu tilbage til den ærebe Ministers administrative Praxis. Det er muligt, at der ikke er Noget tilbage, efter at Alt det er trukket fra, som ikke vedkommer denne Sag; men jeg indrømmer, at det ogsaa er muligt, at der endnu kan være nogle Tilfælde tilbage, enkelte Afgjørelser, hvorved den vedkommende Kirkeminister under Paaberaabelse af Anordningen af 1814 har sagt saaledes, som den ærebe Kirkeminister nu siger: Jeg bevilger den og den Skolelærer et saa og saa stort Tillæg. Der er jo Noget, der hedder Bevilling — naar den ærebe Minister siger: Jeg giver saa og saa Meget, er det det Samme som

at bevilge et saa og saa stort Tillæg. Men selv om der skulde være saadanne enkelte Tilfælde, kan der sandelig ikke deraf udledes en Regel om, at Kirkeministeren ganske i Almindelighed skulde være beføjet til i alle Tilfælde at omregulere Skolelærernes Lønningsforhold, naar han finder for godt. Ogsaa deri er jeg ganske uenig med den ærebe Minister. Den ærebe Minister siger som saa: Der er enkelte Tilfælde, hvor en Kirkeminister har gjort dette, og hvad en Kirkeminister kan gjøre i det enkelte Tilfælde, kan han gjøre i flere, og hvad han kan gjøre i flere Tilfælde, kan han gjøre i alle Tilfælde. Men denne Slutning er virkelig ikke rigtig. Lad os tænke os et andet Forhold. Lad os tænke os, at man her i Thinget har sørt en Forhandling pro og contra om Dødsstraffens Afstæffelse, men at man er kommen til det Resultat, at Dødsstraffen bør bibeholdes. Det Samme sker i Landstinget; efter en længere Debat om det samme Spørgsmaal bliver man ogsaa der enig om, at Dødsstraffen bør bibeholdes. Regjeringen slutter sig dertil, og vi faae en Lov, saaledes som den nuværende Straffelov, ifølge hvilken Dødsstraffen bibeholdes, medens ved Siden deraf Ministeren har en Benaadningsret, det vil sige, at han i enkelte Tilfælde har Kompetence til at gjøre Undtagelser fra denne Regel. Nu siger altsaa den ærebe Justitsminister, at det, han kan gjøre i enkelte Tilfælde . . . (Vilke: Det er Kongen, der har Benaadningsretten!) Kongen, ja, det er rigtigt, men jeg indlader mig ikke paa disse Snurrepibetier; hvad det kommer an paa, er, at det er Justitsministeren, der har Ansvaret, her have vi ikke med Kongen at gjøre, vi have kun at holde os til Ministeren. Justitsministeren har altsaa ved Siden af en saadan Lov i sin Benaadningsret en Kompetence til at gjøre Undtagelser fra Loven. Men dersom nu Justitsministeren vilde sige: „Jeg kan i dette enkelte Tilfælde, fordi der foreligger særlige Omstændigheder, undtage fra Loven om Dødsstraffens Anvendelse, og hvad jeg gjør i dette ene Tilfælde, vil jeg gjøre under alle Omstændigheder“ — da tror jeg ikke, at man vil give ham Ret. En Justitsminister, som tillægger sig en saadan Kompetence, handler jo ganske, som om han vilde sige: Denne Lov kan jeg opheve i Kraft af min Benaadningsret, hvilket vilde være en fuldstændig Misbrug af Benaadningsretten, det vilde være at miskende Rettens Karakter som en Undtagelsesret. Ganske paa samme Maade forholder det sig med Skolelærertaldene. Hvis der af disse Tilfælde, som mulig foreligger — jeg har aldrig set dem og veed det derfor ikke — skulde kunne udledes en Regel for, at Ministeren undtagelsesvis under ganske særlige Omstændigheder kunde forandre de i Genhold til Anordningen af 1814 fastsatte Retregler — jeg siger, at dersom det forelaa saaledes, vilde der dog deraf ikke kunne udledes, at Ministeren ganske i Almindelighed skulde